

АВТОРСКА СПРАВКА

за научните и научно-приложните приноси на публикациите

на д-р Антоанета Стефанова Грозева, д.м.

гл. ас. катедра „Физикална медицина, курортология и рехабилитация”

към ФОЗЗГ на Университет „Проф. Д-р Асен Златаров“ – Бургас

Публикациите са предоставени за участие в конкурс за академична длъжност „доцент“ :

Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт

По професионално направление 7.1. Медицина

Научна специалност: Физиотерапия, курортология и рехабилитация

обявен в Държавен вестник бр.46/ 23.06.2015г.

Цялостната ми научна продукция е в съответствие с областта на висшето образование, професионалното направление и научната специалност по обявения конкурс. Публикациите са в български и чуждестранни научни списания: реферирани научни издания, сборници със сигнатура, с научен редактор и издателство и е съобразена с националната и университетската образователно-нормативна база за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

В продължение на 35 години съм работила в три основни направления на физикалната медицина:

- ПЕЛОИДОТЕРАПИЯ/калолечение/
- РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА СОЦИАЛНО ЗНАЧИМИ ЗАБОЛЯВАНИЯ
- КУРОРТНИ РЕСУРСИ НА БЪЛГАРИЯ

Проведени са експериментални и клинични проучвания за изясняване на терапевтичния ефект, оптималните методи на приложение и механизма на действие на лиманната поморийска кал. Проучени са възможностите на таласотерапевтичните фактори /луга, морска вода, морски пясък, климат / и минералните води в региона за комплексна рехабилитация на редица социално-значими заболявания: диабет и неговите усложнения, метаболитен синдром, заболявания на ОДА, следхепатитни състояния и персистиращ хепатит и др. Експерименталните проучвания са извършени съвместно с катедрата по Физика и биофизика към МУ –Пловдив и НИКФ-Овча купел, София.

В конкурса участвам с 44 научни трудове, публикации и участия в научни форуми и изяви в страната и чужбина. От тях 1 монография и 4 са в учебно помагало, 29 са реални публикации и 15 участия в научни форуми и изяви.

В 79,5%(23) от научните трудове съм самостоятелен и първи автор. За значимостта на проучванията ми говори и броя цитирания –общо 68, от които 16 в международни списания , а останалите от наши изтъкнати специалисти в областта на физикалната медицина.

Цялостната ми научна и научно– приложна продукция е структурирана в следните основни направления:

I. Приноси в пелоидотерапията

На тази проблематика са посветени **Дисертацията и Авторефератът** на тема: „Проучване физико-химичните свойства на поморийската лиманна кал и лечебния ѝ ефект върху качеството на живот при пациенти с анкилозиращ спондилит и остеоартроза“ и редица публикации за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ през 2011г.:

Beer,A.-M.,Grozeva A.,Zagorchev P., Lukanow J.,Comparative studi of thermal properties of mud and peat solusions applied in clinical practice, Biomediziniche Technik , 11,2003

Грозева, А., Beer А.М., П.Загорчев,Ю.Луканов, Проучване действието на воден екстракт от Поморийска кал върху съкратителната активност на гладкомускулните ивици от стомаха на морско свинче. Клинична рехабилитация и балнеология 2007,бр.3

Grozeva A.,Krsteva D. Therapeutic application of lake- mud electrophoresis in osteoarthritis. 36 th Congress of the International Society of Medikal Hydrology & Climatology, june 2008, Porto

Grozeva A. Comparison of different mud therapy methods in pacients with ankylosing spondylitis .37th Congress of the International Society of Medikal Hydrology & Climatology, june 2010,Paris

- **В горепосочените публикации могат да бъдат посочени следните научно – практически приноси:**

- **Проведените експерименталните изследвания на топлинните свойства на поморийската лиманна кал доказват нейните предимства като топлоносител, които са установени от прилагането ѝ в практиката. Това проучване има изключително значение в практиката и е цитирано многократно от чужди автори -16 пъти**

- **За първи път се установява експериментално, че хуминовите киселини съдържащи се във воден екстракт на поморийската лиманна кал, активират $\alpha 2$ – Adreno и D 2 Допамин рецепторите на нервните клетки. Възбуждането на $\alpha 2$ – Adreno рецепторите подтилка освобождаването на норадреналина, с**

произтичащата от това вазодилатация, подобряване на тъканното хранене и подтискане предаването на болковия импулс, което обеснява и настъпващото клинично подобрене при различни заболявания.

- Проучването на двата метода на калолечение при анкилозиращ спондилит – апликационен и ванен , предоставя на практиката по-големи възможности за рехабилитация на това социално значимо заболяване, в зависимост от степента на активност на възпалителния процес.

- Установено е , че комплексното приложение на поморийска лиманна кал, електрофореза с луга и кинезитерапия имат важно значение в етапната рехабилитация на пациенти с анкилозиращ спондилит.

- Методът на съчетание на галваничен ток с поморийска лиманна кал предоставя на практиката нова възможност за повлияване на остеоартрозата при противопоказани пациенти за калолечение, като се избягва термичното натоварване и се разчита изключително на въздействието на химичния фактор.

- Успешно е апробирано в дисертационния труд използването на социологичните въпросници Short Form-36 Health Survey Questionnaire/SF-36/, BASDAI, ASQoL за установяване продължителността на терапевтичния ефект на поморийската кал , чрез различни методи върху качеството на живот на пациентите с анкилозиращ спондилит и остеоартроза.

Проучени са експериментално и клинично различните методи на калолечение при редица социално –значими заболявания, както и при рискови придружаващи заболявания, които се считат за противопоказани за калолечение

Калолечение при хроничен и персистиращ хепатит и експериментални изследвания

- Приносен научно-приложен характер имат:

Проучване на влиянието на различните методи на калолечение при придружаващ хроничен персистиращ хепатит и следхепатитни състояния, както и при експериментален токсичен хепатит при плъхове. Доказан е хепатопротективния ефект на поморийската лиманна кал в експеримент, което се потвърждава и с редица клинични проучвания.

Димова Д.,А.Грозева, Д.Кръстева, Л.Цветкова, Експериментални проучвания върху хепатопротективната активност на поморийската лиманна кал.Научна конференция,Велинград,1990, 54

Грозева,А., Кръстева,Д.Проучване действието на лиманната кал върху белтъчния обмен при болни с хроничен персистиращ хепатит Втора юбилейна научно-практическа конференция ,Сандански, 1986, 166-167

Грозева, А., Кръстева, Д., Илиева, Е. Методика на калолечение при болни с дегенеративни промени в лумбалния сегмент на гръбначния стълб с придружаващ хроничен персистиращ хепатит , Научно- практическа конференция , Момин проход, 1987

Грозева, А., Кръстева, Д. Резултати от калолечение с поморийска лиманна кал при болни със следхепатитни състояния , X Национална конференция , София, 1988, 19 стр.

Грозева, А., Кръстева, Д., Станчев, П. Проучване на ехографските промени в черния дроб под влияние на пелоидотерапията при болни със следхепатитни състояния и хроничен персистиращ хепатит. X Национална конференция , София, 1988, 17 стр.

Калолечение при захарен диабет

- **Проучено е влиянието на кално-рапните вани при болни с придружаващ диабет и е установено положителното влияние на нивото на кръвната захар, както и че калолечението не е рисков фактор при придружаващ диабет и се препоръчва за лечебната практика прилагане на калолечение с индиферентни температури/36-37С/**

Грозева, А., Кръстева Д., Действие на калолечението при захарен диабет, сп. "Физикална медицина, рехабилитация, здраве" бр. 1/2004

Проучване на ефекта на калолечението при заболявания на опорно-двигателния апарат

Моите научни и научно-практически търсения в областта на методологията на калолечението при **заболявания на опорно-двигателния апарат** се изразяват в проучване на въздействието на различните методи и избора на методика според стадия на заболяването и те имат следния принос:

- **Проучени са оптимални калолечебни методики с поморийска лиманна кал, вкл. в сравнителен аспект и комплексно приложение: кални апликации, кално-рапни вани , електрофореза с кал. Тези разработки разширяват прилагането на калолечението при различни възрастови групи и при различни стадии на заболяванията.**

Грозева, А., Илиева, Е. Ролята на пелоидотерапията за подобряване качеството на живот на пациенти със заболявания на опорно-двигателния апарат/Обзор/. Сп. Физикална медицина, рехабилитация, здраве, бр.1, 2012

Грозева А., Анкилозиращ спондилит- лечебен ефект на лиманната кал и кално- рапните вани, Клинична рехабилитация и балнеология бр.1, 2006

Грозева, А., Кръстева, Д., Терапевтични възможности на електрофорезата с лиманна кал при болни с деформираща остеоартроза, Национална конференция "Съвременни методи на физикалната терапия и рехабилитация при нозологии на нервната система и опорно-двигателния апарат" гр. Плевен, м.май 2007 г, 180-181

- **Публикациите свързани с калолечебните ресурси на България и тяхното прилагане в лечебната практика имат изключително голям**

принос за обучението на студентите и повишаване на квалификацията на лекарите и рехабилитаторите. Изнесените на международни форуми публикации допринасят за популяризирането на нашите балнеологични ресурси.

Монография: Кръстева Д., А. Грозева, Калолечение в Поморие , 2005, София

Elena Ilieva, A.Grozeva, M.Stojcheva, Mud therapy resources in Bulgaria. Medikal Hydrology and Balneology, Madrid, 2012,6 ,400-401, ISBN 978-84-669-3482-4

Грозева А., Пелоидотерапията в България – развитие и перспективи, Национална конференция по балнеология с международно участие, Велинград, 23-26.10.2014г., рез., 12

Грозева А., Минало, настояще и бъдеще на калолечението в Поморие, сп. "Физикална медицина, рехабилитация, здраве" 2004, 2

Грозева А. Калолечението в клиничната практика и опазване на ресурсите . Първа национална конференция по физиотерапията, рехабилитация и козметология Златни пясъци , април 2006,

Грозева, А., Калолечебни ресурси България и тяхното приложение в медицинския туризъм. Четвърта национална конференция по физиотерапия, рехабилитация и козметология, Златни пясъци, април 2009

II. Приноси в рехабилитация на социално значими заболявания

Голямата честота на заболяемост от диабет и неговите усложнения са световен проблем и физикалната терапия заема важно място в комплексната рехабилитация. Проучванията за ефективността на поморийската лиманна кал , луголечението и таласотерапията, съчетани с преформирани физикални фактори заемат значителна част на научната ми продукция.

- **Акцентите са поставени върху следните аспекти, имащи научен и научно – приложен принос:**

-установено е благоприятно повлияване на симптоматиката на диабетната полиневропатия в резултат на проведеното лечение с кално-рапни вани и намаляване на нивото на кръвната захар. Тези проучвания дават основание калолечението да се препоръчва не само при придружаващ диабет тип 2, но и целенасочено да се прилага при неговите усложнения

Грозева А., М. Стойчева, Възможности за профилактика и рехабилитация на диабетната полиневропатия в курорта Поморие, Сп. Физикална медицина, рехабилитация, здраве, бр.4, 2013, 28-30 стр.

Предложен е алгоритъм за профилактика и рехабилитация на захарния диабет и неговите усложнения, в който са обхванати всички методи на физикалната терапия – минерални води , климатолечение, таласотерапия, калолечение , луголечение както и апаратна физиотерапия, кинезитерапия и масаж

Грозева, А. Алгоритъм за профилактика и рехабилитация на захарния диабет и неговите усложнения. Академично списание “Управление и образование”, 2015, т.11, кн.5, 25-31.

Участвам в **Университетски научен проект – Договор № НИХ/299/2013г.** на тема “Съвременни подходи и методи в обучението на студенти от медицински колеж при рехабилитация и профилактика на диабетно стъпало“, както съм и съавтор в издаденото **Учебно помагало: Стойчева М., В. Василев, А. Грозева, В. Панчева, Зл. Иванова, Й. Гавраилов, Медико-социална рехабилитация на захарен диабет и неговите усложнения, 2015 (П.А.8 от списъка с публикациите).**

Разработените от мен глави в учебното помагало спомагат за постигане на по-добри резултати в теоретико – практическото обучение на студенти – рехабилитатори, съвместно с авторския колектив сме осъществили следните

- **Приноси:**
 - **прилагане на иновативни форми, методики и подходи на теоретико-практическо обучение по проблемите на диабета и неговите усложнения диабетно стъпало и диабетна полиневропатия**
 - **систематизиране на възможностите на естествените и преформирани физикални фактори при рехабилитацията на захарния диабет и неговите усложнения.**

Учебно помагало: Стойчева М., В. Василев, А. Грозева, В. Панчева, Зл. Иванова, Й. Гавраилов, Медико – социална рехабилитация на захарен диабет и неговите усложнения, 2015, ISBN978-619-7123-34-0

Грозева А., Естествени физикални фактори при профилактиката и рехабилитацията на захарния диабет и неговите усложнения , Учебно помагало: Стойчева М., В. Василев, А. Грозева, В. Панчева, Зл. Иванова, Й. Гавраилов, Медико – социална рехабилитация на захарен диабет и неговите усложнения, 2015, ISBN978-619-7123-34-0

Грозева А., Преформирани физикални фактори при профилактика и рехабилитация на захарния диабет и неговите усложнения , Учебно помагало: Стойчева М., В. Василев, А. Грозева, В. Панчева, Зл. Иванова, Й. Гавраилов, Медико – социална рехабилитация на захарен диабет и неговите усложнения, 2015, ISBN978-619-7123-34-0

Грозева А., Алгоритъм за рехабилитация на диабетната полиневропатия и диабетното стъпало, Учебно помагало: Стойчева М., В. Василев, А. Грозева, В. Панчева, Зл. Иванова, Й. Гавраилов, Медико – социална рехабилитация на захарен диабет и неговите усложнения, 2015, ISBN978-619-7123-34-0

Особено актуално за региона е проучването на таласотерапевтичните фактори за подобряване на качеството на живот на пациенти с диабетна полиневропатия . С такъв доклад участвах на 39-ия Световен конгрес на международната асоциация по медицинска хидрология и климатология в Киото , Япония през 2014 година. Предизвиканият интерес от изнесения доклад , доведе до покана да публикувам

резултатите и в списанието на Японската асоциация по балнеология , климатология и физикална медицина.

- **Акцентите са поставени върху следните аспекти, имащи научен и научно – приложен принос:**
- **Установен е положителен ефект от комплексното прилагане на кално-рапни вани, електрофореза с луга и морски къпания, съчетани с подходящ двигателен режим върху симптомите на диабета и диабетната полиневропатия**

Grozeva A, Stoicheva M., Thalassotherapy in diabetic polyneuropathy: a study in Pomorie, Bulgaria, The journal of Japanese Society of Balneology, Climatology and Physical Medicine (2015) 78 (3)271-275

Разработена е за първи път комплексна програма от пелоидотерапия, кинезитерапия, водолечение, рационално и диетично хранене и обучителните лекции при пациенти с метаболитен синдром и е апробирана в Медикъл СПА център.

- **Резултатите от проучването на тази програма показват благоприятно повлияване на симптомите и показателите на клинично-лабораторните изследвания и необходимостта от обучителни лекции за по-добри и постоянни резултати при пациентите**

Грозева,А. Ефективност на комплексна рехабилитационна програма при метаболитен синдром в Поморие, Годишник на Университет «Асен Златаров», Бургас, 2014г.

- **Повлияването на симптоматиката на псориазиса и придружаващия го артрит от комплексното прилагане на курортните фактори на Поморие, са обект на отделно проучване , внасящо съществен принос в рехабилитацията на това заболяване**

Грозева,А., Курортно лечение на болни с псориатичен полиартрит в курорта Поморие , сб. 25 години Санаторно-курортен комплекс Сандански, Втора юбилейна научно-практическа конференция ,Сандански, 1986,194-195

Обект на проучване е и рапата от Поморийското езеро, при болни с гонартроза, противопоказани за калолечение.

- **Проучването има съществен научно- приложен принос , за изясняване на терапевтичния ефект на рапата от лиманните езера и се препоръчват подходящи методика за практиката, съобразно патологията и общото състояние на пациента**

Грозева,А., Панайотов, Ж. Проучване на терапевтичната ефективност на рапни вани в курорта Поморие ,Втора юбилейна научно-практична конференция Бургаски минерални бани ,1984

Възможностите на балнеоресурсите в Поморийска община и използването им за профилактика и рехабилитация при социално- значими заболявания са отразени в

няколко статии и дават изключителен принос при използването им в практиката и производството на лечебни препарати на основата на луга, рапа и кал.

Грозева А., Балнеоресурси в Поморийска община и перспективното им използване при социално значими заболявания , сп.”Физикална медицина, рехабилитация, здраве” бр.3,2005

Грозева А., Болница за рехабилитация с калолечебен център град Поморие, сп. “Физикална медицина, рехабилитация, здраве “бр.2,2003

Грозева А.,М.Стойчева, Приложение на Поморийската луга в лечебната практика,сб. Светът на солта, Поморие 2012г.,139-142стр.

III. Курортни ресурси на България

Приносен научно-приложен характер имат редица публикации свързани с минералните води в региона и таласотерапевтичните ресурси на Българското черноморско крайбрежие

- **В редица проучвания са изяснени възможностите на минерални води в Бургаски регион и морелечебните фактори в България за медицинската практика и развитието на медицинския туризъм. Направените публикации имат съществен принос за обучението на студентите и повишаване квалификацията на лекарите –физиотерапевти**

Grozeva A., Opportunities for development of medical tourism in Pomorie. 18 annual ESPA Congress, 14-17 may, 2013, Pomorie, Bulgaria,

Участвам в Университетски научен проект – Договор № НИХ/314/2014г. на тема: **“Ролята и мястото на таласотерапията и балнеологичните ресурси в Бургаски регион за профилактика и рехабилитация на заболяванията на опорно-двигателния апарат и периферната нервна система”**. В процеса на осъществяване на проекта са проведени редица проучвания в Бургаски регион, касаещи минералните води и показанията им за лечение, курортните ресурси по Южното черноморско крайбрежие и са отразени в следните публикации:

Стойчева М., **А. Грозева,** Балнеологични ресурси в Бургаски регион и техните възможности за профилактика и рехабилитация. В сб. ” Морето – граница или врата”, Бургас , 2013г.,38-40стр.

Грозева А.,Възможностите на таласотерапията за развитието на медицинския туризъм в България. Академично списание “Управление и образование”, 2014,т.10,кн.5,15-20стр.

Грозева А., М. Стойчева, Иновационни методи и подходи при обучението по балнеотерапия, таласотерапия и водолечение на рехабилитаторите в Медицински колеж в Бургас, Национална конференция по балнеология с международно участие, Велинград, 23-26.10.2014г., 21.

Грозева А., Римските терми в България. Академично списание "Управление и образование", 2015, т. 11, кн. 5, 21-24

Участвам в Университетския научен проект Договор № НИХ/334/2015г. на тема: "Съвременни методи и подходи за обучение на студенти «Медицински рехабилитатор и ерготерапевт» за работа в Медикъл СПА център"

- В изпълнение на задачите по проекта са извършени редица проучвания в Медикъл СПА центрове в региона, които имат принос за изготвяне на програма за обучение на студентите „медицинска рехабилитация и ерготерапия“ за работа в Медикъл СПА център.

Резултатите от тези проучвания са отразени в публикацията:

Грозева А., Св. Шопова, Възможности за профилактика и рехабилитация в Медикъл СПА центровете, сп. Социална медицина, 2015, 2, 17-18.

11.10.2015г.

Бургас

ИЗГОТВИЛ: /...../

Д-р Антоанета Грозева